

סילבוס

חינוך וחברה - 34283

תאריך עדכון אחרון 20-01-2024

2 HU Credits:

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א' או/ו ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): כהן אליהו חגית

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: samira.alayan@mail.huji.ac.il, hagitcoel@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: מוזמנים לקבוע במייל

מורי הקורס:

גב חגית כהן אליהו,
ד"ר סמירה עליאן

תאור כללי של הקורס:

נבחן את היחסים בין החברה והחינוך באמצעות נקודות המבט שמציעות תאוריות סוציולוגיות קלאסיות וביקורתיות. הסטודנטים והסטודנטיות ינתחו סוגיות שונות בחברה המשתקפות במערכת החינוך ויפתחו עמדה וחשיבה ביקורתית כלפיהן. יתאפשר לסטודנטים להכיר את הרבדים של מושג החינוך ולהבין את מורכבותם. תכני השיעורים יציגו תמונה של החינוך במשמעותו הרחבה ויביאו את הסטודנטים לפתח התעניינות ומעורבות בהקשרים היומיומיים החברתיים-כלכליים-פוליטיים של החינוך בישראל.

מטרות הקורס:

הסטודנטים ינתחו סוגיות שונות בחברה המשתקפות במערכת החינוך ויפתחו עמדה וחשיבה ביקורתית כלפיהן. יתאפשר לסטודנטים להכיר את הרבדים של מושג החינוך ולהבין את מורכבותם. תכני השיעורים יציגו תמונה של החינוך במשמעותו הרחבה ויביאו את הסטודנטים לפתח התעניינות ומעורבות בהקשרים היומיומיים החברתיים-כלכליים-פוליטיים של החינוך בישראל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. התלמידים יפגינו ידעו והבנה רחבה של תאורטיות וגישות הקשורות לחינוך וחברה
2. התלמידים יפגינו יכולת של קריאה ביקורתית של מאמרים ומחקרים ויכולות של בניית טיעונים ועמדות הנתמכים על מחקרים אמפירים.
- 3- התלמידים יעסקו בקורס בכל מני סוגיות ותופעות הקשורות לחברה ולחינוך בכלל ובישראל בפרט ויערכו דיונים ושיחות קבוצתיות בתוך החדרים בזום.
4. יכולת הגשת עבודה מחקרים שבנויה על גישות ותיאורטיות, מלווה בדיונים מדעים בסוף הקורס.

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: שיטות ההוראה אמורה להיות מקוונת על ידי לימוד מרחוק באמצעות הרצאות דרך זום, דיונים, צפייה ביקורתית ולמידת עמיתים סביב נושאים וחומרי קריאה שימוש בהוראה מקוונת באמצעות זום פיתוח שיטות קיימות וחדשות ומתאימות להוראה בזום הפעלת סטודנטים באמצעות חלוקה לחדרים וגם באמצעות העלאת סרטונים ומטלות לעבודה שיתופי.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

האוניברסיטה העברית בירושלים בית הספר לחינוך

המטרה הכללית של הקורס להפגיש תלמידים עם התאוריה והמחקר הסוציולוגי בחינוך. הקורס יציג גישות תאורטיות ומחקריות מרכזיות בחינוך, גישות קלאסיות וגישות ביקורתיות, ולאחר מכן, בהתבסס עליהן, נבחן מספר סוגיות מרכזיות ביחסי הגומלין שבין המוסד החינוכי ומערכת החינוך לבין ההקשר החברתי שבתוכו הן פועלות. סוגיות מרכזיות כאלה הן: תאוריות קלאסיות ותאוריות ביקורתיות להסבר המוסד החינוכי; חינוך וריבוד: חתכים של אתניות, לאומיות ומגדר; אידיאולוגיה, הקניית ידע וקוריקולום; תפיסות עתידיות בחינוך וכדומה.

דרישות והערכה

- נוכחות מלאה והשתתפות בשיעורים
- קריאה שוטפת של הפריטים הביבליוגרפיים לקראת ההרצאות. קריאה זו תתרום להבנת הנושאים הנלמדים.
- שני תרגילים (הרכבן ומועד הגשתן יקבעו במהלך הקורס).
- מבחן מסכם.

שעור 1: סדר יומה של הסוציולוגיה של החינוך וגישות מרכזיות

מבוא: סוציולוגיה בחקר החינוך- מבנה או פעולה חברתית?
בשיעור זה נדון בסדר יומה של הסוציולוגיה של החינוך ובנקודות החיתוך והמפגש בינה לבין הסוציולוגיה ושל החינוך.

שעור 2+3: גישות במחקר בסוציולוגיה של החינוך

תאוריות קלאסיות: הגישה המבנית-תפקודית; גישת הקונפליקט; גישת האינטראקציה הסימבולית.
שיעור זה ידון בגישות התאורטיות המרכזיות בסוציולוגיה של החינוך. במפגש זה נדון בתאוריה המבנית תפקודית ובגישת הקונפליקט והאופן שבו שתיהן רואות את החינוך.

קריאת חובה

- דורקהיים, אמיל (1956) 2002. "פדגוגיה וסוציולוגיה", בתוך: פסטרנאק רחל, פרקים בסוציולוגיה של החינוך (כרך א), האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 61-67.
- הרן, כריסטופר (1990). מגבלות החינוך הבית ספרי ואפשרויותיו, אקדמון: ירושלים. פרק 2:
"תיאוריות על החינוך הבית-ספרי והחברה: הפרדיגמה הפונקציונלית ופרדיגמת הקונפליקט", עמ'; 41-66.

- הרן, כריסטופר (1990). מגבלות החינוך הבית ספרי ואפשרויותיו, אקדמון: ירושלים. פרק 2:
"תיאוריות על החינוך הבית-ספרי והחברה: הפרדיגמה הפונקציונלית ופרדיגמת הקונפליקט", עמ'; 41-66.

- Bowles, Samuel (1971). "Unequal education and the reproduction of the social division of labor", *Review of Radical Political Economics*, 3 (4): 1-30.

- Randall, collins (1971). □ *Functional and Conflict Theories of Educational Stratification* □, *American Sociological Review*, Vol. 36, No. 6 (December), pp. 1002-1019.

שעור 4: המשך גישות קלאסיות; גישת הפעולה בחקר החינוך

קריאת חובה

- Mehan, Hugh (1992). "Understanding inequality in schools: the contribution of interpretative studies", *Sociology of Education*, 65 (1), pp. 1-20.
- משונס, ג.ג. (1998). "יסודות הסוציולוגיה". בתוך: סוציולוגיה, תל-אביב, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 1-70.

שעורים 5+6: תאוריות ביקורתיות בסוציולוגיה של החינוך

בשני השיעורים נדון בתיאוריות ביקורתיות בסוציולוגיה של החינוך, התאוריה של "פדגוגיה ביקורתית", התאוריה של הרב-תרבותיות בחינוך והגישה הפמיניסטית בחינוך.

קריאת חובה:

פדגוגיה ביקורתית:
- פרירה, פ. (1981) [1972]. פדגוגיה של מדוכאים, תל-אביב, מפרש. פרק 2, עמ. 59-76.
- הרץ-לזרוביץ, ר. (2001). "פדגוגיות ביקורתיות וחדשניות ומיקומן בבתי-הספר הישראלי בשנות האלפיים", עיונים בחינוך, כתב עת לחקר החינוך 1, 5, עמ' 89-131.

פדגוגיה רב-תרבותית:

קריאת חובה:

- יונה, יוסי (2005). "מדיניות החינוך והתרבות: מהטרוגניות תרבותית לרב-תרבותיות?", בתוך: בזכות ההבדל- הפרויקט הרב-תרבותי בישראל, ירושלים ותל-אביב: מכון ון ליר/הקיבוץ המאוחדת עמודים 55-112.
- Banks, J. (1995). "Multicultural education: Historical development, dimensions, and practice", In: J. Banks & A. McGee Banks (Eds.), *Handbook of Research on Multicultural Education*. NY: McMillan Publishers, pp. 3-24.

שעור 7: צפיה בסרט

שיעור זה מיועד לצפיה בסרט.

שעור 8: פדגוגיה פמיניסטית:

קריאת חובה:

- אברהמי-עינת, יהודית (1995). "מסרים גלויים וסמויים במערכת החינוך הישראלית- מחשבות בעקבות ממצאי מחקר". בתוך: סגן, נאוה (עורכת) מצא מין את שוויונו: מקראה לעובדי הוראה, ירושלים: משרד החינוך והתרבות, עמ' 109-116.

- אדי-רקח, אודרי (2003). דומיננטיות של נשים בבית-הספר ורפורמות חינוכיות. בתוך: יובל דרור, דוד נבו ורנה שפירא (עורכים), תמורות בחינוך: קווים למדיניות החינוך בישראל לשנות האלפיים (עמודים 267-288). תל-אביב: רמות □ אוניברסיטת תל-אביב.

- Arnot, Madeleine (2002). 'Schooling in Capitalist America' revisited. In: *Reproducing Gender: Selected Critical Essays on Educational Theory and Feminist Politics* (pp. 200-225). London: RoutledgeFalmer.

שיעורים 9+10: חינוך וריבוד: מעמד, אתניות ולאומיות

קריאת חובה:

- Reay, Diane (2001). *Finding yourself or losing yourself? Working class relationships to education*. *Journal of Education Policy* 16 (4): 333-346.

- Brown, Philip (2006). "The Opportunity Trap". In: Hugh Lauder, Philip Brown Jo-Anne Dillabough and A.H. Hasley (eds.), *Education' Globalization and Social Change*, pp. 381-397.

- יונה, יוסי (1995). "תל אביב לא מאמינה בדרום", הד החינוך, ס"ט (7-8).
- לוי, גל ותמר ברקאי (1988). "יום השואה בעיניים מתקדמות: אתניות, מעמד וחינוך בישראל", בתוך: פוליטיקה- כתב עת ישראלי למדע המדינה ויחסים בינלאומיים, גליון מס. 1, יוני, עמ' 1

- מסאלחה, מחמד (2009). "חינוך אלטרנטיבי בחרה הערבית-פלסטינית בישראל". אלפיים 34, נובמבר

שיעורים 11+12: סוציולוגיה של בית-הספר

בית-הספר כמבנה חברתי וכזירה של הבנייה תרבותית ויחסי גומלין. שיעורים 8 ו-9 ידונו במבנה הפורמאלי של בית-הספר ובאינטראקציות המתקיימות בין כתליו. בנוסף, ידונו השיעורים בתפיסות נוספות המבקשות לבטל את בית-הספר.

קריאת חובה:

- גופמן, א.ת. (1973). "המאפיינים של מוסדות כוללניים", בתוך: ליסק, משה, סוגיות בסוציולוגיה, מבנה וריבוד חברתי. תל-אביב, עם עובד, עמ' 264-303.
- איליץ', איוון (1973). ביטול בית-הספר, מסדה.

שיעור 13: החינוך בראיה ארגונית: תרבות בית-הספר

קריאת חובה:

- סרג'ובני, ג. תומס (2002). "מבוא לתרבות הבית-ספרית", בתוך: ניהול בית-הספר: היבטים עיוניים ומעשיים, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 165-173.
- ענבר, דן (1997). "הכלא החינוכי החופשי: מטאפורות ודימויים, בתוך: איתן, פלדי (עורך), החינוך במבחן הזמן, תל-אביב: רמות, עמ' 109-125.

שיעור 14: גלובליזציה, אידיאולוגיה, הקניית ידע וקוריקולום

שני השיעורים ידונו בקשר בין אידיאולוגיה לבין החינוך, באופני קביעת הקוריקולום והחומרים הנלמדים במערכת החינוך.

קריאת חובה:

- בן עמוס, א. (1995), "פלורליזם בלתי אפשרי? יהודים יוצאי אירופה ויהודי עדות המזרח בתוכניות הלימודים בהיסטוריה בישראל", בתוך: דוד חן (עורך), החינוך לקראת המאה ה-21, תל-אביב, עמ' 267-276.

- Banks, J. (2008). "Diversity, Group Identity, and Citizenship Education in a Global Age", In: Educational Research, Vol. 37, No. 3, pp. 129-139.

- Smith, Tuhiwai Linda (1999). "Colonizing knowledges". In: Decolonizing Methodologies: Research and Indigenous People, Ch. 3. London: Zed Books. Pp. 58-77.

האוניברסיטה העברית בירושלים בית הספר לחינוך

סוציולוגיה של החינוך - 34283

ד"ר מחמד מסאלחה

יום חמישי 16:30-18:00

תשע"ד

רציונל השיעור

המטרה הכללית של הקורס להפגיש תלמידים עם התאוריה והמחקר הסוציולוגי בחינוך. הקורס יציג גישות תאורטיות ומחקריות מרכזיות בחינוך, גישות קלאסיות וגישות ביקורתיות, ולאחר מכן, בהתבסס עליהן, נבחן מספר סוגיות מרכזיות ביחסי הגומלין שבין המוסד החינוכי ומערכת החינוך לבין ההקשר החברתי שבתוכו הן פועלות. סוגיות מרכזיות כאלה הן: תאוריות קלאסיות ותאוריות ביקורתיות להסבר המוסד החינוכי; חינוך וריבוד: חתכים של אתניות, לאומיות ומגדר; אידיאולוגיה, הקניית ידע וקוריקולום; תפיסות עתידיות בחינוך וכדומה.

דרישות והערכה

□ נוכחות מלאה והשתתפות בשיעורים

□ קריאה שוטפת של הפריטים הביבליוגרפיים לקראת ההרצאות. קריאה זו תתרום להבנת הנושאים הנלמדים.

□ שני תרגילים (הרכבן ומועד הגשתן יקבעו במהלך הקורס).

□ מבחן מסכם.

שעור 1: סדר יומה של הסוציולוגיה של החינוך וגישות מרכזיות

מבוא: סוציולוגיה בחקר החינוך- מבנה או פעולה חברתית?
בשיעור זה נדון בסדר יומה של הסוציולוגיה של החינוך ובנקודות החיתוך והמפגש בינה לבין הסוציולוגיה ושל החינוך.

שעור 2+3: גישות במחקר בסוציולוגיה של החינוך

תאוריות קלאסיות: הגישה המבנית-תפקודית; גישת הקונפליקט; גישת האינטראקציה הסימבולית.
שיעור זה ידון בגישות התאורטיות המרכזיות בסוציולוגיה של החינוך. במפגש זה נדון בתאוריה המבנית תפקודית ובגישת הקונפליקט והאופן שבו שתיהן רואות את החינוך.

קריאת חובה

- דורקהיים, אמיל (1956) 2002. "פדגוגיה וסוציולוגיה", בתוך: פסטרנאק רחל, פרקים בסוציולוגיה של החינוך (כרך א), האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 61-67.
- הרן, כריסטופר (1990). מגבלות החינוך הבית ספרי ואפשרויותיו, אקדמון: ירושלים. פרק 2:
"תיאוריות על החינוך הבית-ספרי והחברה: הפרדיגמה הפונקציונלית ופרדיגמת הקונפליקט", עמ'; 41-66.

- הרן, כריסטופר (1990). מגבלות החינוך הבית ספרי ואפשרויותיו, אקדמון: ירושלים. פרק 2:
"תיאוריות על החינוך הבית-ספרי והחברה: הפרדיגמה הפונקציונלית ופרדיגמת הקונפליקט", עמ'; 41-66.

- Bowles, Samuel (1971). "Unequal education and the reproduction of the social division of labor", *Review of Radical Political Economics*, 3 (4): 1-30.

- Randall, collins (1971). □ *Functional and Conflict Theories of Educational Stratification*, *American Sociological Review*, Vol. 36, No. 6 (December), pp. 1002-1019.

שעור 4: המשך גישות קלאסיות; גישת הפעולה בחקר החינוך

קריאת חובה

- Mehan, Hugh (1992). "Understanding inequality in schools: the contribution of interpretative studies", *Sociology of Education*, 65 (1), pp. 1-20.
- משונס, ג.ג. (1998). "יסודות הסוציולוגיה". בתוך: סוציולוגיה, תל-אביב, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 1-70.

שעורים 5+6: תאוריות ביקורתיות בסוציולוגיה של החינוך

בשני השיעורים נדון בתיאוריות ביקורתיות בסוציולוגיה של החינוך, התאוריה של "פדגוגיה ביקורתית", התיאוריה של הרב-תרבותיות בחינוך והגישה הפמיניסטית בחינוך.

קריאת חובה:

פדגוגיה ביקורתית:

- פרירה, פ. (1981) [1972]. פדגוגיה של מדוכאים, תל-אביב, מפרש. פרק 2, עמ' 59-76.
- הרץ-לזרוביץ, ר. (2001). "פדגוגיות ביקורתיות וחדשניות ומיקומן בבתי-הספר הישראלי בשנות האלפיים", עיונים בחינוך, כתב עת לחקר החינוך 1, 5, עמ' 89-131.

פדגוגיה רב-תרבותית:

קריאת חובה:

- יונה, יוסי (2005). "מדיניות החינוך והתרבות: מהטרוגניות תרבותית לרב-תרבותיות?", בתוך: בזכות ההבדל- הפרויקט הרב-תרבותי בישראל, ירושלים ותל-אביב: מכון ון ליר/הקיבוץ המאוחדת עמודים 55-112.
- Banks, J. (1995). "Multicultural education: Historical development, dimensions, and practice", In: J. Banks & A. McGee Banks (Eds.), *Handbook of Research on Multicultural Education*. NY: McMillan Publishers, pp. 3-24.

שעור 7: צפיה בסרט

שיעור זה מיועד לצפיה בסרט.

שעור 8: פדגוגיה פמיניסטית:

קריאת חובה:

- אברהמי-עינת, יהודית (1995). "מסרים גלויים וסמויים במערכת החינוך הישראלית- מחשבות בעקבות ממצאי מחקר". בתוך: סגן, נאוה (עורכת) מצא מין את שוויונו: מקראה לעובדי הוראה, ירושלים: משרד החינוך והתרבות, עמ' 109-116.

- אדי-רקח, אודרי (2003). דומיננטיות של נשים בבית-הספר ורפורמות חינוכיות. בתוך: יובל דרור, דוד

נבו ורנה שפירא (עורכים), תמורות בחינוך: קווים למדיניות החינוך בישראל לשנות האלפיים (עמודים 267-288). תל-אביב: רמות □ אוניברסיטת תל-אביב.

- Arnot, Madeleine (2002). 'Schooling in Capitalist America' revisited. In: *Reproducing Gender: Selected Critical Essays on Educational Theory and Feminist Politics* (pp. 200-225). London: RoutledgeFalmer.

שיעורים 9+10: חינוך וריבוד: מעמד, אתניות ולאומיות

קריאת חובה:

- Reay, Diane (2001). *Finding yourself or losing yourself? Working class relationships to education*. *Journal of Education Policy* 16 (4): 333-346.

- Brown, Philip (2006). "The Opportunity Trap". In: Hugh Lauder, Philip Brown Jo-Anne Dillabough and A.H. Hasley (eds.), *Education' Globalization and Social Change*, pp. 381-397.

- יונה, יוסי (1995). "תל אביב לא מאמינה בדרום", הד החינוך, ס"ט (7-8).
- לוי, גל ותמר ברקאי (1988). "יום השואה בעיניים מתקדמות: אתניות, מעמד וחינוך בישראל", בתוך: פוליטיקה- כתב עת ישראלי למדע המדינה ויחסים בינלאומיים, גליון מס. 1, יוני, עמ' 1

- מסאלחה, מחמד (2009). "חינוך אלטרנטיבי בחרה הערבית-פלסטינית בישראל". אלפיים 34, נובמבר

שיעורים 11+12: סוציולוגיה של בית-הספר

בית-הספר כמבנה חברתי וכזירה של הבנייה תרבותית ויחסי גומלין. שיעורים 8 ו-9 ידונו במבנה הפורמאלי של בית-הספר ובאינטראקציות המתקיימות בין כתליו. בנוסף, ידונו השיעורים בתפיסות נוספות המבקשות לבטל את בית-הספר.

קריאת חובה:

- גופמן, א.ת. (1973). "המאפיינים של מוסדות כוללניים", בתוך: ליסק, משה, סוגיות בסוציולוגיה, מבנה וריבוד חברתי. תל-אביב, עם עובד, עמ' 264-303.
- איליץ, איוון (1973). ביטול בית-הספר, מסדה.

שיעור 13: החינוך בראיה ארגונית: תרבות בית-הספר

קריאת חובה:

- סרג'ובני, ג. תומס (2002). "מבוא לתרבות הבית-ספרית", בתוך: ניהול בית-הספר: היבטים עיוניים ומעשיים, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 165-173.

- ענבר, דן (1997). "הכלא החינוכי החופשי: מטאפורות ודימויים, בתוך: איתן, פלדי (עורך), החינוך במבחן הזמן, תל-אביב: רמות, עמ' 109-125.

שיעור 14: גלובליזציה, אידיאולוגיה, הקניית ידע וקוריקולום

שני השיעורים ידונו בקשר בין אידיאולוגיה לבין החינוך, באופני קביעת הקוריקולום והחומרים הנלמדים במערכת החינוך.

קריאת חובה:

- בן עמוס, א. (1995), "פלורליזם בלתי אפשרי? יהודים יוצאי אירופה ויהודי עדות המזרח בתוכניות הלימודים בהיסטוריה בישראל", בתוך: דוד חן (עורך), החינוך לקראת המאה ה- 21, תל-אביב, עמ' 267-276.

- Banks, J. (2008). "Diversity, Group Identity, and Citizenship Education in a Global Age", In: *Educational Research*, Vol. 37, No. 3, pp. 129-139.

- Smith, Tuhiwai Linda (1999). "Colonizing knowledges". In: *Decolonizing Methodologies: Research and Indigenous People*, Ch. 3. London: Zed Books. Pp. 58-77.

חומר חובה לקריאה:

האוניברסיטה העברית בירושלים בית הספר לחינוך

- דורקהיים, אמיל 2002 (1956). "פדגוגיה וסוציולוגיה", בתוך: פסטרנאק רחל, פרקים בסוציולוגיה של החינוך (כרך א), האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 61-67.
 - הרן, כריסטופר (1990). מגבלות החינוך הבית ספרי ואפשרויותיו, אקדמון: ירושלים. פרק 2:
 "תיאוריות על החינוך הבית-ספרי והחברה: הפרדיגמה הפונקציונלית ופרדיגמת הקונפליקט", עמ';
 41-66.

- הרן, כריסטופר (1990). מגבלות החינוך הבית ספרי ואפשרויותיו, אקדמון: ירושלים. פרק 2:
 "תיאוריות על החינוך הבית-ספרי והחברה: הפרדיגמה הפונקציונלית ופרדיגמת הקונפליקט", עמ';
 41-66.

- Bowles, Samuel (1971). "Unequal education and the reproduction of the social division of labor", *Review of Radical Political Economics*, 3 (4): 1-30.

- Randall, collins (1971). □ *Functional and Conflict Theories of Educational Stratification*, *American Sociological Review*, Vol. 36, No. 6 (December), pp. 1002-1019.

שעור 4: המשך גישות קלאסיות; גישת הפעולה בחקר החינוך

קריאת חובה

- Mehan, Hugh (1992). "Understanding inequality in schools: the contribution of interpretative studies", *Sociology of Education*, 65 (1), pp. 1-20.
 - משונס, ג.ג. (1998). "יסודות הסוציולוגיה". בתוך: סוציולוגיה, תל-אביב, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 1-70.

שעורים 5+6: תאוריות ביקורתיות בסוציולוגיה של החינוך

בשני השיעורים נדון בתיאוריות ביקורתיות בסוציולוגיה של החינוך, התאוריה של "פדגוגיה ביקורתית", התאוריה של הרב-תרבותיות בחינוך והגישה הפמיניסטית בחינוך.

קריאת חובה:

פדגוגיה ביקורתית:

- פרירה, פ (1981) [1972]. פדגוגיה של מדוכאים, תל-אביב, מפרש. פרק 2, עמ' 59-76.
 - הרץ-לזרוביץ, ר. (2001). "פדגוגיות ביקורתיות וחדשניות ומיקומן בבתי-הספר הישראלי בשנות האלפיים", עיונים בחינוך, כתב עת לחקר החינוך 1, 5, עמ' 89-131.

פדגוגיה רב-תרבותית:

קריאת חובה:

- יונה, יוסי (2005). "מדיניות החינוך והתרבות: מהטרוגניות תרבותית לרב-תרבותיות?", בתוך: בזכות ההבדל- הפרויקט הרב-תרבותי בישראל, ירושלים ותל-אביב: מכון ון ליר/הקיבוץ המאוחדת עמודים 55-112.

- Banks, J. (1995). "Multicultural education: Historical development, dimensions, and practice", In: J. Banks & A. McGee Banks (Eds.), *Handbook of Research on Multicultural Education*. NY: McMillan Publishers, pp. 3-24.

שעור 7: צפיה בסרט

שיעור זה מיועד לצפיה בסרט.

שעור 8: פדגוגיה פמיניסטית:

קריאת חובה:

- אברהמי-עינת, יהודית (1995). " מסרים גלויים וסמויים במערכת החינוך הישראלית- מחשבות בעקבות ממצאי מחקר". בתוך: סגן, נאוה (עורכת) מצא מין את שוויונו: מקראה לעובדי הוראה, ירושלים: משרד החינוך והתרבות, עמ' 109-116.

- אדי-רקח, אודרי (2003). דומיננטיות של נשים בבית-הספר ורפורמות חינוכיות. בתוך: יובל דרור, דוד נבו ורנה שפירא (עורכים), תמורות בחינוך: קווים למדיניות החינוך בישראל לשנות האלפיים (עמודים 267-288). תל-אביב: רמות □ אוניברסיטת תל-אביב.

- Arnot, Madeleine (2002). 'Schooling in Capitalist America' revisited. In: *Reproducing Gender: Selected Critical Essays on Educational Theory and Feminist Politics* (pp. 200-225). London: RoutledgeFalmer.

שיעורים 9+10: חינוך וריבוד: מעמד, אתניות ולאומיות

קריאת חובה:

- Reay, Diane (2001). *Finding yourself or losing yourself? Working class relationships to education*. *Journal of Education Policy* 16 (4): 333-346.

- Brown, Philip (2006). "The Opportunity Trap". In: Hugh Lauder, Philip Brown Jo-Anne Dillabough and A.H. Hasley (eds.), *Education' Globalization and Social Change*, pp. 381-397.

- יונה, יוסי (1995). "תל אביב לא מאמינה בדרום", הד החינוך, ס"ט (7-8).
- לוי, גל ותמר ברקאי (1988). "יום השואה בעיניים מתקדמות: אתניות, מעמד וחינוך בישראל", בתוך: פוליטיקה- כתב עת ישראלי למדע המדינה ויחסים בינלאומיים, גליון מס. 1, יוני, עמ' 1

- מסאלחה, מחמד (2009). "חינוך אלטרנטיבי בחרה הערבית-פלסטינית בישראל". אלפיים 34, נובמבר

שיעורים 11+12: סוציולוגיה של בית-הספר

בית-הספר כמבנה חברתי וכזירה של הבנייה תרבותית ויחסי גומלין. שיעורים 8 ו-9 ידונו במבנה הפורמאלי של בית-הספר ובאינטראקציות המתקיימות בין כתליו. בנוסף, ידונו השיעורים בתפיסות נוספות המבקשות לבטל את בית-הספר.

קריאת חובה:

- גופמן, א.ת. (1973). "המאפיינים של מוסדות כוללניים", בתוך: ליסק, משה, סוגיות בסוציולוגיה, מבנה וריבוד חברתי. תל-אביב, עם עובד, עמ' 264-303.
- איליץ, איוון (1973). ביטול בית-הספר, מסדה.

שיעור 13: החינוך בראיה ארגונית: תרבות בית-הספר

קריאת חובה:

- סרג'ובני, ג. תומס (2002). "מבוא לתרבות הבית-ספרית", בתוך: ניהול בית-הספר: היבטים עיוניים ומעשיים, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 165-173.
- ענבר, דן (1997). "הכלא החינוכי החופשי: מטאפורות ודימויים, בתוך: איתן, פלדי (עורך), החינוך במבחן הזמן, תל-אביב: רמות, עמ' 109-125.

שיעור 14: גלובליזציה, אידיאולוגיה, הקניית ידע וקוריקולום

שני השיעורים ידונו בקשר בין אידיאולוגיה לבין החינוך, באופני קביעת הקוריקולום והחומרים הנלמדים במערכת החינוך.

קריאת חובה:

- בן עמוס, א. (1995), "פלורליזם בלתי אפשרי? יהודים יוצאי אירופה ויהודי עדות המזרח בתוכניות הלימודים בהיסטוריה בישראל", בתוך: דוד חן (עורך), החינוך לקראת המאה ה-21, תל-אביב, עמ' 267-276.

- Banks, J. (2008). "Diversity, Group Identity, and Citizenship Education in a Global Age", In: Educational Research, Vol. 37, No. 3, pp. 129-139.

- Smith, Tuhiwai Linda (1999). "Colonizing knowledges". In: Decolonizing Methodologies: Research and Indigenous People, Ch. 3. London: Zed Books. Pp. 58-77.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 80 %

השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %

מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
10 %

מידע נוסף / הערות:

אין